

VISUOMENĖS APLINKOSAUGINIO ŠVIETIMO PROJEKTO

„GAMTOS ATRADIMAI – ŽAIDŽIU, KURIU IR SUŽINAU!“

EDUKACINIŲ LAUKO ERDVIŲ PRISTATYMAS

VILNIUS, 2017

Projektą finansavo

Vilniaus miesto savivaldybė

Sudarytoja Goda Stonkuvienė

*Leidinio bibliografinė informacija pateikiama
Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos
Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).*

ISBN 978-9955-32-391-4

© Vilniaus lopšelis-darželis *Pipiras*, 2017
© Leidykla *Lucilijus*, 2017

Veikla lauke yra procesas, kai vaikai gali laisvai kurti naudodamiesi įvairia gamtine medžiaga, klausinėti apie vykstančius procesus ir džiaugtis aplinka, eksperimentuoti ir tyrinėti. Gamtos apsuptyje malonu ne tik žaisti, bet ir bendrauti su kitais vaikais bei tėveliais, kurie gali kartu atsipalaiduoti ir pasinerti į atradimus. Projekto idėja remiasi Gamtamokslinių kompetencijų ugdymo(si) žaliosiose mokymosi aplinkose koncepcijos¹ nuostatomis, kuriose pažymima, jog gamtamokslinės kompetencijos ugdomos visą gyvenimą (mokymasis visą gyvenimą): pradedama nuo mažens šeimoje, o vėliau tęsiama ikimokyklinio ugdymo įstaigoje, bendrojo ugdymo mokykloje, universitete, darbovietėje. Remiamasi ir tuo, kad mokymosi gamtoje ugdomoji vertė yra svarbi ir visapusiškai pripažinta.

Lopšelis-darželis „Pipiras“, įsikūręs 1994 metais, apima 0,8582 ha plotą. Darželyje yra pastatyti populiarūs šiuolaikiniai darželiams skirti įrenginiai žaidimams, įvairiai laisvalaikio lauke veiklai. Lauke auga gana įvairūs medžiai: klevai, kaštonai, beržai, liepos, topoliai, eglės, obelys, slyvos, alyvos ir kt., įrengta vieta daržui, kuriame vaikai augina daržoves, stebi, tiria jų augimą. Šiame lauko plote yra ir laisvos vietos, kurioje sumanyta sukurti aštuonias edukacines erdves gamtamokslinei vaikų patirčiai įgyti, gilinti ir plėtoti. Įstaigos pedagogės kartu su ugdytiniais ir jų tėvais įgyvendino visuomenės aplinkosauginio švietimo projektą „Gamtos atradimai – žaidžiu, kuriu ir sužinau!“

¹ Gamtamokslinių kompetencijų ugdymo(si) žaliosiose mokymosi aplinkose koncepcija (2013). Prieiga per internetą: [http://www.esparama.lt/es_parama_pletra/failai/ESFproduktai/2013_Gamtamokslines_kompetencijos_ugdymo\(si\)_zaliosiose_mokymosi_aplinkose_konc.pdf](http://www.esparama.lt/es_parama_pletra/failai/ESFproduktai/2013_Gamtamokslines_kompetencijos_ugdymo(si)_zaliosiose_mokymosi_aplinkose_konc.pdf)

Šio projekto **tikslas** – sukurti edukacinės erdvės darželio lauko aplinkoje, siekiant nuosekliai ugdyti vaikų gamtamokslinę patirtį ir skatinti kitas darželių bendruomenės efektyviau panaudoti turimas žaliąsias lauko aplinkas.

Edukacinės erdvės teikia galimybes vaikams ne tik pažinti įvairius augalus, bet ir juos auginti, prižiūrėti, atlikti tyrimus, eksperimentuoti, pajusti ir pažinti gamtą per įvairius pojūčius, stiprinti sveikatą, naudojant natūralius gamtos objektus. Taip pat vaikai čia ugdomi mokėjimą mokytis, mokosi per patirtį, vaizduoja veiklos rezultatus naudodami įvairias saviraiškos priemones, įgyja praktinių gebėjimų, ugdomi emocinį vertybinį santykį su gamta. Sukurtos edukacinės erdvės yra natūrali vizualizuota gamtos priemonė, skatinanti miesto vaikų domėjimąsi gamta, jos objektais, toks pažinimo procesas vaikams patrauklus ir įdomus.

Projekto metu buvo siekiama bendradarbiauti su kitomis ikimokyklinėmis įstaigomis, dalintis turima patirtimi. Tam buvo organizuota tarptautinė konferencija „Ugdymas(is) per patirtį lauko edukacinėse erdvėse ikimokyklinėje įstaigoje“ ir respublikinė akcija „Kurkime aplinką vaikams 2017“.

Projekto vadovė Goda Stonkuvienė, Vilniaus lopšelio-darželio „Pipiras“ vyr. auklėtoja.

Projekto koordinatorė Aida Makutėnienė, Vilniaus lopšelio-darželio „Pipiras“ direktorės pavaduotoja ugdymui.

Projekto veiklą įgyvendino Vilniaus lopšelio-darželio „Pipiras“ bendruomenė.

Projektą finansavo Vilniaus miesto savivaldybės administracija.

Šiame leidinyje pristatomos aštuonios edukacinės lauko aplinkos erdvės, kurios įkurtos Vilniaus miesto lopšelyje-darželyje „Pipiras“. Dalinamasi patirtimi apie tai, kas šiose erdvėse buvo auginama, kokią veiklą atliko vaikai, pateikiamos nuotraukos, atspindinčios įvairios veiklos akimirkas, vaikų ir pedagogų iniciatyvas. Čia pateikiami ir klausimai, skatinantys vaikus reflektuoti gamtamokslinę patirtį, vaikų įspūdžiai ir jų mintys, atskleidžiančios pažintinius ir emocinius potyrius, įgytus kiekvienoje edukacinėje erdvėje.

Atskiroje edukacinėje erdvėje yra įgyvendinami bendrieji ikimokyklinio amžiaus vaikams svarbūs ugdymo(si) tikslai ir uždaviniai: pažinimo plėtojimas, kalbos ugdymasis, komunikavimas, skatinantis įgudimą bendrauti ir bendradarbiauti, kūrybinių galių ir saviraiškos plėtojimas, problemų sprendimo pradmenų ugdymasis, įgytos patirties ir atliktos veiklos aptarimas ir reflektavimas. Skatinamas vaikų aktyvumas ir iniciatyvumas.

Edukacinėse erdvėse taip pat yra siekiama ir specifinių, kiekvienai erdvei numatytų, ugdymo(si) uždavinių. Pirmiausia tai gamtos objektų edukacinėse erdvėse pažinimas, pozityvaus vaiko santykio su jais skatinimas prižiūrėti augalus, teigiamų emocijų išreiškimas gerintis augalų įvairovę ir šio įkvėpimo pagrindu atliekama įvairi kūrybinė ir meninė veikla. Svarbus čia tampa augalų auginimas ir priežiūra, supratimas ir samprotavimas apie jų svarbą žmogui ir pačiai gamtai. Taip pabrėžiamas integruojantis edukacinių lauko erdvių ugdymasis poveikis visuminiam vaiko asmenybės ugdymuisi ir jo raidai.

Čia apibendrinta patirtis apima tik pirminius žingsnius įkūrus edukacinės lauko aplinkas, todėl vėliau ji bus plėtojama tiek puoselėjant šių erdvių gamtinių objektų įvairovę ir jų sodinimo dizainą, tiek tobulinant vaikų veiklos turinį, apimtį, tiek plėtojant edukacinių erdvių galimybes, įsigyjant įvairesnių priemonių gamtos objektams stebėti, tyrinėti, atlikti įvairius ikimokyklinio amžiaus vaikams prieinamus ir reikalingus bandymus.

Leidinio sudarytoja **Goda Stonkuvienė**,
Vilniaus lopšelio-darželio „Pipiras“ vyr. auklėtoja, projekto rengėja ir vadovė

EDUKACINĖ LAUKO ERDVĖ „ŽYDINTI PIEVA“

Prižiūrėjo ir puoselėjo pedagogės *Inesa Vainovskė, Goda Stonkuvienė*

Ši edukacinė erdvė yra bene pati įspūdingiausia ir gali teikti plačias ugdymo(si) galimybes. Joje buvo vykdoma labai įvairi veikla, nes žydinti pieva niekada nebūna vienoda, ji nuolat keičiasi, priklausomai nuo metų laiko, netgi mėnesio. Joje nuolat pražysta nauji augalai, jie pritraukia vis naujų vabzdžių.

Tikslas

Siekti, kad vaikai, atlikdami įvairių veiklų pievoje, domėtysi ir žavėtųsi gamtine aplinka, patirtų pažinimo džiaugsmą, ugdytųsi pagarbą aplinkai, atsakomybę už jos išsaugojimą ir saugaus elgesio gamtoje įgūdžius.

Vykdyta veikla žydinčioje pievoje

Augalų stebėjimas ir tyrinėjimas	Vaikai stebėjo įvairius pievoje augančius augalus (paprastąsias baltagalves, dirvines buožaines, ožkarožes, jonažoles, įvairių rūšių dobilus, smilgas ir kt.), juos tyrinėjo, lygino, rūšiavo, matavo, stebėjo pro mikroskopą, dalinosi įspūdžiais ir pastebėjimais.
Vabzdžių stebėjimas ir tyrinėjimas	Pievoje vaikai rado įvairiausių vabzdžių (bičių, drugelių, skruzdėlių ir kt.), kuriuos lietė, apžiūrinėjo, stebėjo pro padidinamąjį stiklą, diskutavo apie jų gyvenimo įpročius, pomėgius.
Informacijos rinkimas iš kitų šaltinių	Knygose, enciklopedijose ir internete vaikai (padedant pedagogui) ieškojo informacijos apie augalus, matytus pievoje, jų augimą, žydėjimą, taip pat apie vabzdžių pavadinimus ir rūšis.
Meninė vaikų veikla	Vaikai tapė su pievoje nuskindomis smilgomis, laisvai, spontaniškai improvizavo. Naudodami įvairias priemones kūrė vaizdus su matytais vabzdžiais, dėliojo piešinėlius iš surastų nukritusių lapų, dėliojo puokštes, koliažus.

**Klausimai,
skatinantys
vaikų
refleksiją**

Kaip atrodė tavo matyta pieva?

*Ką matei žiūrėdamas pro
mikroskopą?*

*Kaip elgėsi tavo stebėta
skruzdėlė / drugelis / boružėlė?*

*Kaip sužinojai augalo
pavadinimą, žydėjimo laiką?*

*Ką galima veikti su smilga, gėlių
žiedais, rasta lapais?*

Žydinčioje pievoje vaikai patyrė įvairių įspūdžių, teigiamų emocijų stebėdami augalų įvairovę, jų augimą, pokyčius. Jie norėjo sužinoti ir įsiminti augalų pavadinimus. Daug džiaugsmo vaikams teikė pievoje matyti drugeliai, boružėlės, kiti vabzdžiai. Tyrinėjant ir stebint buvo skatinama patirties refleksija, aptariami pievoje vykstantys pokyčiai pagal metų laikus.

Vaikų įspūdžiai

- 😊 „Knygoje, paveiksliuke mačiau gėlytę ir tokią pačią pievoje mačiau.“
- 😊 „Sužinojau, kad pievoje daug gėlių, yra ir dobiliukų.“
- 😊 „Auklėtoja, koks didelis skruzdėlynas, ar galima išardyti?“
- 😊 „Labai patiko, žiūrėjau į gėlytę pro mikroskopą, ten taip įdomiai matosi.“
- 😊 „Pas mano močiutę tokie drugeliai kopūstus valgo.“
- 😊 „Man labai patiko piešti, nežinojau, kad su augaliukais galima.“

EDUKACINĖ LAUKO ERDVĖ „GRŪDINIŲ KULTŪRŲ MINI LAUKAS“

Prižiūrėjo ir puoselėjo pedagogės *Irena Peciukonienė,*
Rimutė Pozdniakova, Goda Stonkuvienė

Šioje edukacinėje erdvėje ugdytiniai kartu su tėveliais ruošė dirvą, aiškinosi, kodėl ją reikia sukasti, kaip tinkamai tai padaryti. Su projekto partneriu ūkininku vaikai kalbėjo apie tai, kada reikia grūdus sėti, kaip juos prižiūrėti, kada juos pjauti, kokius įrankius ūkininkai naudoja šiems darbams.

Tikslas

Sudaryti sąlygas vaikams pažinti grūdines kultūras, stebėti jų augimą, atpažinti ir juos įvardinti, apibūdinti jų požymius ir reikšmingumą žmogui.

Grūdinių kultūrų mini lauke kartu su vaikais buvo pasėtos avižos, kviečiai ir rugiai. Šių grūdų sėklas jie atidžiai apžiūrėjo, tyrinėjo, kuo jos skiriasi, kaip jas reikėtų atskirti, lygino sėklų paveikslėlius, pavaizduotus knygoje, su natūraliais grūdais. Vaikai taip pat diskutavo, kaip teisingai reikia sėti grūdus, kas gali atsitikti pasėtiems grūdams, kodėl kartais grūdų derlius būna gausus, o kartais ne.

Vykdyta veikla grūdinių kultūrų mini lauke

Augalų stebėjimas ir tyrinėjimas	Vaikai stebėjo, kaip auga grūdiniai augalai, matavo išdygusius ūglius, juos lygino, tapatino skirtingų grūdinių augalų ūglių švelnumą, išvaizdą.
Augalų apsauga	Vaikai prižiūrėjo augalus, dangstė nuo paukščių sėklytes.
Informacijos rinkimas iš kitų šaltinių	Knygose, enciklopedijose ir internete vaikai (padedant pedagogui) ieškojo informacijos jiems iškilusiais klausimais apie grūdinius augalus, mokėsi juos atskirti, lygino su realiai augančiais edukacinėje erdvėje.
Meninė raiška	Vaikai kūrė pasakojimus apie grūdus, juos vaidino, iš nupjautų rugių, avižų ir kviečių komponavo dekoracijas. Paaugusias avižas, kviečius ir rugius vaikai lietė, klausėsi jų šiurenimo, gamtos skleidžiamų garsų, bandė improvizuoti greičiau ar lėčiau braukydami per ūglius.

Šioje edukacinėje erdvėje vaikams kilo daug įvairių klausimų, jie ypač domėjosi grūdinių kultūrų augalais, todėl dalyvavo pokalbiuose, klausėsi ir priėmė jiems teikiamą informaciją, bendravo tarpusavyje. Vaikai noriai ieškojo informacijos, būtinos atsakyti į jiems iškilusius klausimus, rodė susidomėjimą, iniciatyvumą sprendžiant pažinimo problemas.

Vaikams kilo idėja išmatuoti, kokio dydžio yra grūdinių kultūrų laukas ir kiek vaikų prireiktų jam aptverti. Kai jie aptvėrė lauką, buvo nutarta padainuoti. Pedagogės kartu su vaikais dainavo lietuvių liaudies dainą „Aviža prašė“ ir žaidė žaidimus.

Grūdinių kultūrų lauke, aktyviai veikdami, vaikai pajuto metų laikų kaitos ir gamtos

reiškinių įtaką javų augimui. Jie diskutavo vieni su kitais ir su pedagogėmis apie tai, kuriuos grūdinius augalus reikėtų pjauti pirma, ieškojo informacijos, kaip iš jų gaunami miltai. Visi grupės vaikai kartu internete stebėjo ir aptarė filmą „Duona“ (prieiga per internetą: <https://www.youtube.com/watch?v=NsFaOURjms0>).

Klausimai, skatinantys vaikų refleksiją

Kaip atrodė tavo stebimas
avižių / kviečių / rugių laukas?

Kuo skiriasi grūdiniai augalai
vienas nuo kito ir nuo kitų
augalų?

Kaip keitėsi avižos / kviečiai /
rugiai nuo pasodinimo?

Kaip prižiūrėjai grūdinių augalų
lauką? Kaip tai daro ūkininkai?

Kur naudojami grūdiniai
augalai? Kaip apie tai sužinojai?

Ką pajutai braukdamas
rankomis per avižas, kviečius,
rugius?

Kaip reikia atskirti rugius, avižas
ir kviečius?

Vaikai pjovė avižas, kviečius ir rugius, prisiminė susitikimą su ūkininku ir jo pasakojimą apie įrankius, su kuriais yra nuimamas derlius. Taip pat diskutavo, kokius įrankius naudodavo senovėje. Vaikai džiaugėsi savo užaugintu derliumi ir domėjosi, kada vėl galės sėti grūdus, dalinosi įspūdžiais ir išgyvenimais.

Vaikų įspūdžiai

😊 „Dabar žinau, kad sėklas valgo varnos, todėl jos neišauga.“

😊 „Kviečiai labai švelnūs, o kiti kažkokie kieti.“

😊 „Man patiko auginti kviečius, nes jie buvo patys ilgiausi.“

😊 „Dar man patiko, kaip avižos dainuoja.“

😊 „Aš dabar žinau, kad duoną užauginti labai sunku.“

EDUKACINĖ LAUKO ERDVĖ „SVEIKATINGUMO TAKELIS“

Prižiūrėjo ir puoselėjo pedagogės *Lilija Verikaitė bendradarbiaudama su Evelina Tovianska* (Vilniaus lopšelis-darželis „Drugelis“)

Fizinis aktyvumas ir sveikos gyvensenos įgūdžių ugdymas(is) jau kelerius metus yra prioritetinė darželių sritis. Vaikai skatinami daugiau judėti, aktyviau žaisti, domėtis sveika gyvensena, mityba. Vaikai, būdami ir aktyviai veikdami lauke, stiprina imunitetą, didina ištvermingumą, taip gerinama jų emocinė savijauta, didinamas kūno lankstumas, tobulinama rankų ir akių koordinacija.

Tikslas

Įvairiomis priemonėmis, vaikams aktyviai fiziškai judant, stiprinti jų fizinę ir emocinę sveikatą.

Sveikatingumo takelio edukacinėje erdvėje buvo sudarytos sąlygos vaikams pajusti judėjimo džiaugsmą, skatinamas vaikų vikrumas, ištvermė, judesių koordinacija. Vaikai patys kūrė sveikatingumo takelį, rinkosi priemones, vietas, kur jos stovės. Jie tyrinėjo, lygino, grupavo ir aptarinėjo gamtines priemones, iš kurių buvo sudarytas sveikatingumo takelis, kartu su pedagogėmis diskutavo, kur galima jų gauti.

Vaikai basomis pėdutėmis lygino įvairius paviršius: mažus ir didelius akmenukus, medžio žievę, kelmus, kankorėžius, kaštonus, vandenį, smėlį, butelių kamštelius ir kt.

Veikla sveikatingumo takelyje paskatino vaikus susikaupti, išlaikyti dėmesį, susitelkti, nes kai kurie paviršiai buvo šiurkštūs ir nemalonūs, kai per juos einama basomis kojomis. Vaikai apibūdino, kaip jaučiasi stovėdami ant vienokių ar kitokių paviršių, svarstė, kokias dar priemones galima panaudoti sveikatingumo takelyje. Eidami buomu vaikai mokėsi išlaikyti lygsvarą, pajusti kūno lankstumą.

Klausimai, skatinantys vaikų refleksiją

Kokias priemones naudojai
kurdamas sveikatingumo takelį?

Iš kokių priemonių dar galima
kurti takelį?

Kaip jauteis eidamas per takelį?

Kurią takelio dalį tau pereiti
buvo sunkiausia / lengviausia?
Kaip galvoji, kodėl?

Ant kokio paviršiaus piešti
pėdutėmis buvo geriau /
blogiau? Kodėl? Kokias spalvas
naudojai? Ką piešei? Ar buvo
sunku?

Kaip atrodė tavo pėdutė?

Vaikai turėjo galimybę piešti su dažais kojomis ant skirtingų paviršių (audinio, plėvelės). Jie laisvai improvizavo ir eksperimentavo, tyrinėjo savo kojų atspaudus, juos lygino, matavo.

Šioje erdvėje buvo žadinamas vaikų smalsumas ir kūrybiškumas bandant panaudoti gamtines ir kitas medžiagas kasdienėje veikloje, stiprinama ir gerinama fizinė jų sveikata.

Vaikų įspūdžiai

😊 „Aš basom lipau į medžio žievę, buvo gera.“

😊 „Labai smagu buvo, patiko stovėti ant mažų akmenėlių.“

😊 „Jaučiausi nekaip, kai stovėjau ant kankorėžių, skaudėjo.“

😊 „Noriu dar pakartoti, tik kitą kartą nedėkim kankorėžių.“

😊 „Man labai patiko piešti su kojomis.“

EDUKACINĖ LAUKO ERDVĖ „GAMTOS POJŪČIŲ KAMPELIS“

Prižiūrėjo ir puoselėjo pedagogės *Rimutė Pozdniakova, Asta Šiaulienė*

Šioje erdvėje vaikai sodino, augino įvairius augalus ir jais domėjosi: medetkomis, čiobreliais, melisomis, ramunėlėmis, bazilikais, imbierais, žemuogėmis ir kt. Pasitelkę visus savo pojūčius – lytėjimą, uoslę, stebėjimą, skonį, juos tyrinėjo. Pojūčių kampelyje vaikai noriai tyrinėjo ir pažino, kurie augalai, jų dalys yra švelnūs ar šiurkštūs, skleidžia įvairius kvapus, žydi, veda, brandina vaisius / uogas. Visa tai skatino smalsumą, norą aiškintis ir samprotauti apie tai, ką jie pastebėjo.

Vaikai šioje erdvėje grupavo, tapatino įvairius augalus, matavo, skaičiavo, lygino jų savybes.

Tikslas

Atliekant įvairią veiklą, pasitelkus įvairius pojūčius, auginant vaistinius augalus, skatinti vaikų vertybinio ir estetinio santykio su gamta raišką.

Vykdyta veikla gamtos pojūčių kampelyje

Augalų auginimas, priežiūra ir paruošimas naudoti	Vaikai sodino įvairias vaistažoles, jas ravėjo, laistė, nuėmė užaugintų augalų derlių, juos džiovino.
Augalų stebėjimas ir tyrinėjimas	Vaikai stebėjo augalų augimą, kintančią išvaizdą, juos tyrinėjo, lygino, rūšiojo, matavo, skaičiavo žiedus, vaisius.
Informacijos rinkimas iš kitų šaltinių	Papildomos informacijos paieška knygose, enciklopedijose ir internete (padedant pedagogui).
Meninė raiška	Piešė, kūrė pasakojimus, dekoravo, vaidino.

Gamtos pojūčių edukacinėje erdvėje vaikai susipažino su joje augančiais augalais ir jų požymiais, jų gydomosiomis savybėmis, gėrėjosi žiedų spalvomis, visais pojūčiais tyrinėjo augalus, ieškojo informacijos apie juos, rodė susidomėjimą, smalsumą, norą pažinti. Vaikai bendravo tarpusavyje, keitėsi patirtimi ir informacija. Aktyviai veikdami vaikai bandė išlaikyti dėmesį, kantriai ir atkakliai užbaigti veiklą, laikytis susitarimų.

Kai šioje erdvėje pražydo vaistiniai augalai, vaikai pasiūlė išsivirti arbatos, taigi jie surinko šių augalų žiedus ir padėjo sudžiovinti. Vėliau kartu su pedagogėmis vaikai vaišinosi savo užaugintų augalų arbatomis, aptartinėjo jų savybes.

Ši erdvė vaikams teikė didelį džiaugsmą ir dėl to, kad joje buvo augalų, kuriuos galima valgyti. Jie tyrinėjo įvairių uogų išvaizdą, lygino skonius, domėjosi, kada augalai žydi, o kada subrandina vaisius / uogas.

Vaikai laisvai kūrė su nuskintomis gėlėmis, drąsiai eksperimentavo. Būdami ir veikdami gamtoje jie atsipalaiduodavo, nusiramindavo, noriai bendraudavo ir atsiskleisdavo. Supykę, kai kurie vaikai, eidavo į šią edukacinę erdvę šiek tiek pabūti vieni, nurimti, pagalvoti, kaip spręsti iškilusias problemas.

Klausimai, skatinantys vaikų refleksiją

Kokius vaistinius augalus
sodinai? Kokių spalvų buvo jų
žiedai?

Kada žydėjo vieni ar kiti
augalai? Kaip tai sužinojai?

Kaip sužinojai jų pavadinimą?

Kurie augalai kvepėjo
aitriaisiais / švelniaisiai?

Kurių augalų lapai buvo
šiurkščiausi / švelniausi?

Kaip vaistiniai augalai
džiovinami?

Ar pagaminta arbata kvepia
taip pat kaip pats augalas?

Vaikų įspūdžiai

😊 „Aš norėjau arbatos, todėl rinkau medetkas.“

😊 „Labai patiko gėlyčių spalva.“

😊 „Aš liečiau vieną gėlę, tokią šiurkščią, šiurkščią.“

😊 „Sugalvojau sudėlioti gėlę iš gėlyčių.“

😊 „Buvau nuėjusi tarp gėlyčių pamąstyti.“

EDUKACINĖ LAUKO ERDVĖ „DARŽOVIŲ LYSVĖ“

Prižiūrėjo ir puoselėjo pedagogės *Irena Peciukonienė,*
Rimutė Pozdniakova, Asta Šiaulienė

Šioje edukacinėje erdvėje vaikai augino įvairias daržoves: pomidorus, agurkus, cukinijas, moliūgus, bulves, svogūnus, žirnius, pupeles. Vaikai noriai sodino, stebėjo jų augimo procesus, susipažino su daržovių žydėjimo ir vaisių nokimo laiku. Taip pat ieškojo informacijos ir mokėsi apie tai, kaip teisingai jas prižiūrėti ir puoselėti, kad būtų gausnis daržovių derlius.

Tikslas

Atliekant įvairių veiklų sodinant, prižiūrint daržoves, nuimant jų derlių, skatinti pažinti populiariausias daržoves, ugdyti praktinius daržo priežiūros įgūdžius.

„Daržovių lysvės“ edukacinėje erdvėje vaikai domėjosi darže pasodintomis daržovėmis, jų savybėmis, laisvai reiškė savo mintis, pratinosi saugoti ir gerbti aplinką, kartu ieškojo tinkamų iškilusių problemų sprendimų, noriai siekė užsibrėžto ir suplanuoto tikslo.

Vaikai pastebėdavo, kad daržas jau apžėlė piktžolėmis, ir rodydavo iniciatyvą jį sutvarkyti. Jie rūpindavosi ir domėdavosi, kaip augalai auga, prašydavo surasti paveikslėlių, kaip atrodys jų auginamos daržovės. Vaikai laukė ir žymėjosi kalendoriuje, kada pražys bulvės, paraudonos pomidorai ar atsiras žirnių.

Vaikams didelį džiaugsmą suteikė jų užauginto derliaus skynimas ir ragavimas.

Vykdyta veikla gamtos pojūčių kampelyje

Augalų sodinimas ir priežiūra, derliaus nuėmimas	Vaikai sodino, augino, prižiūrėjo daržoves, nuėmė jų derlių.
Augalų stebėjimas ir tyrinėjimas	Vaikai stebėjo, kaip auga daržovės, kaip jos žydi, mokėsi jas atpažinti, nusakyti ir apibūdinti joms būdingus požymius, tyrė vaisių užmezgimo ir nokimo eigą, aiškinosi sėkmingam augimui reikalingas sąlygas.
Informacijos rinkimas iš kitų šaltinių	Papildomos informacijos vaikai ieškojo knygose, enciklopedijose ir internete (padedant pedagogui).
Meninė raiška	Vaikai piešė, aplikavo, improvizavo, kūrė pasakojimus.

Klausimai, skatinantys vaikų refleksiją

Kaip ruošei dirvą daržovėms
sodinti?

Kokias daržoves sodinai? Kaip
atrodė jų sėklos?

Kada pražydo bulvės? Kokie
buvo jų žiedai?

Kurios daržovės užaugo
greičiau, kurios noko ilgiau?
Kokiu metų laiku jos prinoko?

Kokias savo užaugintas
daržoves valgei? Kokias
daržoves valgyti sveika? Kaip tai
sužinojai?

Vaikai lygino, matavo, skaičiavo, kiek ir kokių daržovių atsiranda, aptarė jų skirtumus, išvaizdą, diskutavo, kodėl vienos daržovės atrodo vienaip, o kitos kitaip. Pagal pateiktus figūrų paveiksliukus, vaikai ieškojo juos atitinkančių daržovių. Vaikai rodė iniciatyvą piešti, kurti, aplikuoti įvairius daržovių paveiksliukus, ieškodavo pasakų ir apsakymų apie daržoves, augančias jų darže.

Vaikų įspūdžiai

😊 „Reikia palaistyti pomidorus, kad užaugtų raudoni.“

😊 „Šiandien aš eisiu ravėti daržo, man reikia kibiro.“

😊 „Pasodinau bulvę ir ji pražydo.“

😊 „Aš užauginau agurką, paskui jį valgiau.“

😊 „Dabar žinau, kad svogūnai auga žemėje.“

😊 „Mano didelis moliūgas, aš parodžiau jį mamai.“

EDUKACINĖ LAUKO ERDVĖ „OBELŲ SODAS“

Prižiūrėjo ir puoselėjo pedagogė *Goda Stonkuvienė*

Obelių sodas yra gražiausia ir seniausia vieta darželio teritorijoje. Jame augančių obelių rūšys skirtingos, todėl vaikai galėjo lyginti ir tyrinėti skirtingas obelis, jų žiedus ir vedamus vaisius. Veiklai šioje erdvėje buvo parengta knygelė apie obelių sodą, kurioje vaikai galėjo patys arba su pedagogės pagalba ne tik sužinoti apie darželio teritorijoje augančias obelių veisles, bet ir atlikti įvairias užduoteles, kurios buvo parinktos skirtingoms ugdymo(si) sritims.

Tikslas

Plėtoti vaikų patirtį apie obelis, jų požymius ir augimo ypatumus, ugdyti obelių sodo priežiūros įgūdžius ir gebėjimus, apibendrinti obelių teikiamą naudą žmogui ir gamtai, skatinti teigiamus vaikų išgyvenimus ir potyrius.

Vaikai stebėjo, tyrinėjo ir eksperimentavo su pražydusių obelių žiedais, juos stebėjo pro mikroskopą, aptarinėjo, diskutavo, ar visų obelių žiedai vienodi, ar visos obelys pražysta vienu metu. Taip pat domėjosi kiekvienos obelies lapų išvaizda, tyrinėjo, ar jie yra vienodos formos, spalvos, šiurkštumo ir pan.

Vaikai lygino medžių kamienus, juos matavo, tyrinėjo žievę, dreves.

Vos tik obelims užmezgus obuoliukus, vaikai tuoj pat ėmė juos tyrinėti, stebėti, džiaugtis jais. Kai obuoliai paaugo ir įgavo kiekvienam būdingas savybes, vaikai ieškojo knygelėje pavaizduotų obuoliukų sode, juos apžiūrinėjo, lygino, matavo, diskutavo, kurie užaugo pirmieji, kodėl visi obuoliukai skirtingi.

Vaikai inicijavo lenktynes, kas pirmas surinks daugiau obuoliukų. Vėliau juos ragavo, lygino jų skonį, tyrinėjo obuolių sėklas, aptarė, kuo jos panašios ir kuo skiriasi, ieškojo informacijos, kodėl taip yra. Domėjosi obelių gyvenimo ciklu, diskutavo apie tai, sėjo sėklas ir laukė, ar išdygs nauja obelis.

Vasarą obelų sode vaikai sėdėdavo ant žolės, kalbėdavosi, dalindavosi savo vasaros įspūdžiais, žaisdavo įvairius judriuosius žaidimus, vaidindavo, šokdavo, dainuodavo ir mankštindavosi. Obelų sodas puiki vieta vasaros kino teatrui, todėl vaikai jame žiūrėjo filmukus ir juos aptarinėjo.

Vaikai išreiškė norą eksperimentuoti įvairiomis dailės priemonėmis, tapė obelų sodą, šlampavo su perpjautais obuoliukais. Stebėdami obelis ir jų pasikeitimus, vaikai diskutavo apie metų laikus, aptarė, kaip keičiasi gamta, kas atsitinka su obels žiedais, vaisiais, lapais ir pan. Klausėsi sekamos V. V. Landsbergio pasakos „Obelų pasakos“, ieškojo pasakos veikėjų sode.

Vykdyta veikla gamtos pojūčių kampelyje

Obelų stebėjimas ir tyrinėjimas	Vaikai stebėjo, kaip auga obelų lapai, kaip skleidžiasi žiedai, tyrinėjo jų sandarą, stebėjo, kaip užsimezgė ir užaugo vaisiai (obuoliai), lygino obuolių dydžius, spalvas, formas, tyrinėjo obuolio struktūrą, sėklas, stebėjo obelų lapus, jų kaitą rudenį.
Praktinė veikla	Vaikai prižiūrėjo obelų sodą: rinko žiedlapius, nukritusius obuolius, rudenį grėbė lapus.
Informacijos rinkimas iš kitų šaltinių	Iškilusius klausimus dėl obuolių veislių ir pavadinimų vaikai sprendė ieškodami informacijos knygoje, enciklopedijose ir internete (padedant pedagogui).
Meninė raiška	Vaikai, remdamiesi savo pastebėjimais, tyrimo rezultatais, įspūdžiais, įgytu patyrimu, atliko kūrybines užduotis, naudodami įvairias meninės raiškos priemones.

Atėjus rudeniiui, kai obuoliai nukrito, vaikai pasiūlė sutvarkyti obelų sodą. Atlikdami įvairius darbus sode, rinkdami obuolius, jie bendravo, kalbėjosi, kur obuolius reikėtų sudėti, ką su jais daryti. Taip pat valgė obuoliukus ir džiaugėsi dar šiltu grynu oru.

Klausimai, skatinantys vaikų refleksiją

Kokios veislės obelys auga
sode? Iš kur tai sužinojai?

Kiek laiko obelys žydėjo?

Kaip atrodė obelių žiedai,
kaip jie atrodė stebint per
mikroskopą, ką jautei juos
liesdamas?

Ar visų obelių žiedai / lapai /
vaisiai vienodi, kuomet jie skiriasi?

Kur panaudojai nukritusius
žiedus / lapus / vaisius? Kur dar
juos galima panaudoti?

Kada obuoliai yra skaniausi?
Kokios veislės obuoliai tau
skaniausi? Apibūdink jų skonį.

Vaikų įspūdžiai

😊 „Man labai patiko obuoliukas Lukas, tas kur knygutėje yra.“

😊 „Mūsų darželio sode daug senų obelių.“

😊 „Aš surinkau daugiausia rožaus obuolių.“

😊 „Jeigu sėklytes pasodinsi išaugs daug obuolių.“

😊 „Patys skaniausi tie žali obuoliukai, kur truputį su geltonu.“

😊 „Aš žiūrėjau filmą apie obuolius, taip ir pas mus auga.“

😊 „Prie supuvusių obuolių yra daug širšių, aš pats mačiau.“

KITOS EDUKACINĖS LAUKO ERDVĖS

Darželio teritorijoje taip pat įkurtos edukacinės erdvės „**Sodiname, auginame ir stebime lazdyną**“ ir „**Augalai pavasario šaukliai**“ (prižiūrėjo ir puoselėjo pedagogės Goda Stonkuvienė, Rimutė Pozdniakova).

Šiose erdvėse veiklą vaikai aktyviai vykdytų kitais metais nuo ankstyvo pavasario.

Erdvėje „**Augalai pavasario šaukliai**“ bus galimybė susipažinti su anksčiausiai pavasarį pažįstamais augalais, gėlėmis. Šiemet vaikai juos pasodino.

Edukacinėje erdvėje „**Sodiname, auginame ir stebime riešutą**“ bus stebimas augantis ir vaisius nokinantis lazdynas, kurį šiemet vaikai patys pasodino ir stebėjo, kaip jis auga, žaidė įvairius žaidimus.

Ateityje šioje edukacinėje erdvėje planuojama pasodinti ir auginti įvairių rūšių riešutmedžius.

Vaiķu jspūdžiai

😊 „Aš rīnkau rīešutus ir laimēju.”

😊 „Ar matei tas susiraukšlējēs, tai graikinis rīešutas, bet mes ne tokj augīnam.”

😊 „Dabar žīnau, kad tulpes rīekia pasodīnti rudēnj, kai šalta.”

😊 „Aš sodīnau tokias gēles, kurīos žydi pačīos pīrmos, jos vadīnasi snīeguolēs.”

😊 „Mačīau, kad tulpēs kaīp svogūnai.”

VISUOMENĖS APLINKOSAUGINIO ŠVIETIMO PROJEKTO

„GAMTOS ATRADIMAI – ŽAIDŽIU, KURIU IR SUŽINAU!“

EDUKACINIŲ LAUKO ERDVIŲ PRISTATYMAS

Sudarytoja *Goda Stonkuvienė*
Redaktorė *Genovaitė Lapinskaitė*
Leidybos vadovė *Danguolė Vasiliauskienė*
Maketuotoja *Jūratė Šimkienė*

2017-11-30. 3,5 leidyb. apsk. I. Tiražas 50 egz. Reg. Nr. 53-957.
Išleido K. J. Vasiliausko leidykla LUCILIJUS, <http://leidyklalucilijus.lt/>
Stoties g. 5-6, LT-77156 Šiauliai.
El. paštas lucilijus.uzsakymams@gmail.com, tel./faksas (8 41) 42 18 57.